

Súd: Okresný súd Rimavská Sobota
Spisová značka: 10C/6/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6723200440
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Csank
ECLI: ECLI:SK:OSRS:2023:6723200440.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Rimavská Sobota sudcom JUDr. Petrom Csankom v spore žalobcu A. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom A. XXXX/XX, C. D. zastúpeného URBÁNI & Partners s.r.o., Skuteckého 17, Banská Bystrica, IČO: 36 646 181 proti žalovanému Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky so sídlom Bratislava, Ul. Pribinova č. 2, IČO: 00151866 o zaplatenie 4 000 eur s príslušenstvom takto

rozhodol:

10C/6/2023
19

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 2 000 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd žalobu žalobcu v prevyšujúcej časti z a m i e t a.

III. Žalovaný je p o v i n n ý nahradíť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu o určení výšky náhrady trov konania.

o d ō v o d n e n i e :

10C/6/2023
4

1. Žalobca sa podanou žalobou domáhal, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 4 000,- eur z titulu nároku na náhradu škody z titulu porušenia práva Európskej únie (ďalej len EÚ), konkrétne čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, ktorý stanovuje maximálny týždenný pracovný čas vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín, pričom v súdnom prípade týždenný pracovný čas žalobcu ako príslušníka Záchraného a hasičského zboru SR s výkonom štátnej služby v Rimavskej Sobote prekračuje 48 hodín, čo žalobca preukazuje výpisom zo systému o dochádzke v období od 11/2019 do 10/2022, čo žalobcovi zakladá právo na náhradu škody uplatniteľné pred súdmi v Slovenskej republike ako členskom štáte EÚ.

1.1 Žalobu odôvodnil tým, že cieľom Smernice 93/104/ES a Smernice 2003/88/ES je zaručiť lepšiu ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov garantovaním minimálneho denného a týždenného pracovného času. Účinná ochrana bezpečnosti a zdravia pracovníkov sa zabezpečuje tým, že členské

štáty EÚ sú povinné zabezpečiť pracovníkom právo na stanovený týždenný pracovný čas ako aj minimálny čas odpočinku. Čl. 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES (Maximálny týždenný pracovný čas) stanovuje, že: „Priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín“. Tento článok ukladá členským štátom opatrenia na zabezpečenie toho, aby priemerný pracovný čas na každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov neprekročil 48 hodín a pracovníkom garantuje právo na 48 hodinový týždenný pracovný čas, ktoré im vyplýva priamo z práva EÚ- Súdny dvor EÚ (ďalej len „ESD“) súčasne spresnil, že aj v prípade hasičov nariadená pracovná pohotovosť na pracovisku tvorí súčasť ich týždenného pracovného času ktorá v spojení s ich „riadnym“ pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas. Rozsudky ESD potvrdzujú, že členské štáty EÚ nemôžu jednostranne určovať rozsah pôsobnosti Čl. 6 písmena b) Smernice 2003/88/ES, tak, že by 48 hodinový pracovný čas viazali na nejakú podmienku, prípadne by ho určitým spôsobom svojvoľne porušovali. Akákoľvek vnútroštátna právna úprava členského štátu, ktorá umožňuje, aby bol týždenný pracovný čas dlhší ako 48 hodín vrátane pracovnej pohotovosti na pracovisku je v rozpore s požiadavkami Čl. 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES (bod 100 rozsudku ESD C-397/01, Pfeiffer).

1.2 Ku okolnostiam prípadu žalobcu je potrebné uviesť, že žiadne ustanovenie Zákona o hasičskom zbore nepotvrdzuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich týždenného pracovného času v zmysle úniového práva. V tomto smere sa Zákon o hasičskom zbore ako právna úprava *lex specialis* odlišuje od § 96 Zákonníka práce, ktorý zohľadňuje uvedenú Smernicu ES a na ňu nadväzujúcu judikatúru ESD (a túto skutočnosť výslovne potvrdzuje vo svojom odseku 2). Zákonník práce sa však na právnu kvalifikáciu pohotovosti na príslušníkov hasičského zboru nevzťahuje. Ďalej nedostatkom zákona o Hasičskom a záchrannom zbore je, že zo Smernice 2003/88/ES neprebral ustanovenia jej Čl. 6 písmeno b) stanovuje dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín napriek tomu, že podrobne definuje termíny služobná doba, služobná pohotovosť, spôsoby ich finančného ohodnotenia a pod. Uvedené pochybenia v Zákone o hasičskom zbore nemajú len abstraktný význam, keďže podľa práva EÚ takáto úprava je na ujmu jeho príslušníkom, pretože im spôsobuje škodu, náhrady ktorej sa môže domáhať pred vnútroštátnymi súdmi. Ako už bolo spomenuté jej podstata spočíva v tom, že služobná pohotovosť hasičov Zákon o hasičskom zbore sa nepovažuje za súčasť ich týždenného pracovného času v zmysle úniového práva v dôsledku čoho dochádza k jeho pravidelnému prekračovaniu. Takáto právna úprava nie je v súlade s Čl. 2 (definícia pracovného času) ako aj Čl. 6 ods. 2 písmeno b) Smernice 2003/88/ES (48 hodinový týždenný pracovný čas) Slovenskou republikou ako členským štátom EU a zakladá jej povinnosť na náhradu škody takto postihnutým jednotlivcom v rámci a prostredníctvom súdnych konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Skutočnosť, že týždenný pracovný čas hasičov prekračuje 48 hodín žalobca preukazuje výpisom zo systému o dochádzke v období od 11/2019 do 10/2022, ktoré tvoria prílohu ku tejto žalobe.

1.3 Čl. 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES ukladá členským štátom povinnosti dosiahnuť určený výsledok, ktorý nie je obmedzený žiadnou podmienkou a fixuje stanovenie hranice týždenného pracovného času na 48 hodín vrátane nadčasov. Vzhľadom na túto formuláciu ESD vo veci C-429/09, G. Fuß výslovne potvrdil, že: „...Pracovník, ktorý ako hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora odpracoval týždenný pracovný čas presahujúci priemerný týždenný pracovný čas stanovený v článku 6 písmeno b) Smernice 2003/88 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času sa môže dovolávať práva Únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získania náhrady škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia...“ (ods. 1 Výrokovej časti rozsudku ESD). Pokiaľ ide o uplatnenie práva na náhradu škody ako aj spôsob jej výpočtu, Smernica 2003/88/ES neobsahuje ustanovenia týkajúce sa samotného procesu náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení. V prípade neexistencie ustanovení práva EÚ v tejto oblasti, je na vnútroštátnom práve každého členského štátu, aby pri rešpektovaní zásad rovnocennosti a efektivity určilo či škoda vzniknutá pracovníkovi v dôsledku porušenia právnej normy EÚ má byť nahradená udelením dodatočného náhradného voľna alebo finančným odškodnením a tiež aby definovalo pravidlá týkajúce sa spôsobu a výpočtu tejto náhrady. Rozsudky ESD sa v tejto súvislosti obmedzujú na formulovanie zásad, ktoré je potrebné rešpektovať pred súdnymi orgánmi členských štátov v konaniach o náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia práva EÚ. Pokiaľ sa jedná o rozsah náhrady škody spôsobenej porušením práva EÚ jednotlivcovi táto musí byť primeraná, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu jeho úniových práv. Poukázal na rozsudky vo veci C-46/93 (Brasserie du Pêcheur, bod 82), C-429/09 (Fuß, bod 47, C-118/08), C-424/97 (Haim, bod 37.)

1.4 Žalobca tvrdí, že v jeho prípade boli splnené úniové podmienky založenia zodpovednosti Slovenskej republiky v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, za porušenie jeho práva garantovaného Čl. 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES, z ktorých vyplýva jeho nárok na náhradu takto spôsobenej škody. Svoje tvrdenie opiera o judikatúru ESD a to predovšetkým o judikát vo veci G. Fuß (C-429/09), v

ktorom ESD výslovne potvrdil právo na 48 hodinový pracovný čas pre príslušníkov hasičských zborov za ktoré im v prípade jeho porušenia patrí právo na náhradu škody uplatniteľné pred súdnymi orgánmi členských štátov EÚ. V tejto súvislosti ESD rozhodol, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, keď sú splnené tri podmienky, a to: 1.) cieľom porušenej normy EÚ bolo priznať jednotlivcom práva, 2.) porušenie je dostatočne závažné, 3.) medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť. Žalobca tvrdí, že v jeho prípade došlo k splneniu týchto troch podmienok založenia zodpovednosti Slovenskej republiky, za porušenie jeho práva podľa Čl. 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES a teda k legitímnemu uplatneniu jeho nároku takto vzniknutej škody pred slovenským súdom.

1.5 Podľa judikatúry ESD týkajúcej sa priamo škôd vznikajúcim hasičom pre nerešpektovanie 48 hodinovej pracovnej doby podľa Smernice 2003/88/ES treba pod škodou rozumieť: „škodu ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku na ktorý by mal nárok ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený Čl. 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES rešpektovaný“ (bod 59 rozsudku ESD vo veci C 429/09 G. Fuß). V okolnostiach prípadu žalobcu preto treba za primeraný odpočinok v zmysle Smernice považovať taký, ktorý by mal nasledovať po 48 hodinovej týždennej pracovnej dobe zahrňujúcej jeho služobnú pohotovosť na pracovisku. Dlhodobé nerešpektovanie takto určeného úniového týždenného pracovného času podľa Smernice 2003/88/ES sa tiež môže prejavíť v rámci osobnostnej sféry fyzických osôb predovšetkým vo vzťahu k ochrane ich práva na zdravie (na jeho úroveň a kvalitu) a tiež na ich celkovú fyzickú a/alebo morálnu integritu. Podmienky uplatnenia vnútroštátnej zodpovednosti spôsobenej zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa OZ sú v zásade identické s tými, ktoré sú obsiahnuté v režime úniovej zodpovednosti, nakoľko sa rovnako predpokladá existencia zásahu spôsobilého objektívne vyvolať nemajetkovú ujmu, ďalej že musí ísť o zásah neoprávnený (t.j. zásah ktorý je v rozpore s objektívnym právom) a naopak že musí existovať príčinná súvislosť medzi uvedenými podmienkami. Žalobca v súvislosti s predmetným uplatňovaným nárokom poukázal aj na rozhodnutia súdov SR.

2. Súd žalobu postupom podľa ust. § 167 ods. 2 Zák.č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len C.s.p.) doručil na vyjadrenie žalovanému. Žalovaný sa podaním zo dňa 13. 03. 2023 k žalobe vyjadril. Vo vyjadrení uviedol nasledovné:

2.1 Vzhľadom na námietku pôsobnosti Smernice 2003/88/ES, námietku nedostatku splnenia procesných podmienok konania, námietku nedôvodnosti žaloby navrhol, aby súd konanie zastavil, prípadne žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania.

2.2 Žalovaný uviedol, že pôsobnosť Smernice 2003/88/ES je v zmysle čl. 1 ods. 3 Smernice 2003/88/ES a čl. 1 ods. 4 Smernice 2003/88/ES vymedzená s odkazom na čl. 2 Smernice 89/391/EHS zo dňa 12.6.1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci. Rozsah pôsobnosti Smernice 2003/88/ES je pozitívne vymedzený v čl. 2 ods. 1 Smernice 89/391/EHS a negatívne je vymedzený v čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Z tohto negatívneho vymedzenia vyplýva, že Smernica 2003/88/ES sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa Smernica 2003/88/ES nevzťahuje na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru SR v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené. Podľa názoru žalovaného preto štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúcich zásahovú činnosť, (ktorá je špecifická nerovnomerným rozvrhnutím služobného času, na ktorý priamo nadväzuje určená služobná pohotovosť), možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 2003/88/ES v článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Rovnako úlohy, ktoré príslušníci Hasičského a záchranného zboru plnia, možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej ochrany, integrovaného záchranného systému ako aj právnej úpravy samotného Hasičského a záchranného zboru bez akýchkoľvek pochybností subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Z tohto dôvodu žalobcovi nemohla vzniknúť škoda, pretože ustanovenia Smernice 2003/88/ES sa na neho nevzťahujú a teda nie je splnený základný predpoklad zodpovednosti za škodu.

2.3 Žalovaný ďalej namietal nedostatok svojej pasívnej vecnej legitímácie, ktorý zdôvodnil tým, že žalobu pre nestransponovanie Smernice, resp. pre nesprávnu transpozíciu Smernice môže podať: 1. Európska Komisia na Súdny dvor Európskej únie (ďalej len ako „SDEÚ“), 2. Fyzická, právnická osoba, ktorá bola týmto priamo dotknutá, t.j. došlo k porušeniu, poškodeniu jej práv a to na vnútroštátny súd členského štátu EÚ. Žalobca však nezažaloval svojho zamestnávateľa, ale štát, v mene ktorého koná ten ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor, čo je zásadný rozdiel v označení žalovaného, teda v jeho pasívnej vecnej legitímácii. Navyše, ak mal žalobca za to, že mu zamestnávateľ určoval pohotovosť nad Smernicou povolený limit, mal na túto

skutočnosť upozorniť svojho nadriadeného v súlade s § 69 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z. a žiadať, aby mu táto nebola určovaná. Ak má žalobca za to, že Smernica nebola v jeho prípade správne použitá, žalovaný namietal nedostatok svojej pasívnej vecnej legitímácie z dôvodu, že táto mu nie je daná. Poukázal na to, že Slovenská republika a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky sú dva samostatné a nezávislé subjekty právnych vzťahov, preto podľa žalovaného nie je možné dospieť k inému záveru než, že posúdenie ich zodpovednosti za prípadný vznik škody ako dôsledok výkonu určitých práv, nie je možné zamieňať. S ohľadom na zamieňanie Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ako dvoch samostatných subjektov je tu ďalší dôvod nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného.

2.4 Ďalej žalovaný vzniesol námietku premlčania žalobou uplatneného nároku, pri odôvodnení ktorej vychádzal z prílohy k žalobe – plánu služieb žalobcu od 01.11.2019 z čoho vyvodil, že práve od tohto momentu začalo dochádzať k porušovaniu práv žalobcu. Žaloba došla na súd v januári 2023, t.j. viac ako tri roky od momentu, kedy malo dôjsť k údajnému zásahu do žalobcových práv, čo znamená, že si žalobca svoj nárok uplatnil po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej doby, z ktorého dôvodu žiadal žalobu zamietnuť.

2.5 K transpozícii relevantných článkov Smernice 2003/88/ES žalovaný uviedol, že Smernice bola transponovaná do slovenského právneho poriadku okrem iného zákonom č. 315/2001 Z. z., čo je uvedené aj v transpozíčnej prílohe č. 4 zákona pod bodom 6. Tvrdenia žalobcu o nesprávnej transpozícii však nie sú opodstatnené a poukázal na svoj prepočet priemerného počtu odpracovaných hodín za týždeň u žalobcu, ktorý počet predstavuje 47,84 hodín, z čoho plynie, že Smernica bola transponovaná správne.

2.6 K transpozícii čl. 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES žalovaný uviedol, že zmysel článku 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES je transponovaný v štvrtej hlave zákona č. 315/2001 Z. z. v ustanoveniach § 85 a nasl. upravujúcich služobný čas hasičov, služobnú pohotovosť, štátnu službu nadčas a dovolenku. Predmetné ustanovenia teda definujú služobný čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru ako časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom umožňuje rozvrhnúť služobný čas aj nerovnomerne a súčasne jasne definuje pojem služobný deň, za ktorý sa považuje vykonávanie štátnej služby podľa rozvrhu služobného času. Z uvedených ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z. ďalej jasne vyplýva, že okrem štátnej služby vykonávanej v riadnom služobnom čase sa za výkon štátnej služby považuje aj služobná pohotovosť v štátnej službe vykonávaná v mieste výkonu štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v rámci riadneho rozvrhnutia služobného času podľa § 91 zákona č. 315/2001 Z. z. a štátna služba nadčas podľa § 92 zákona č. 315/2001 Z. z. Ustanovenia § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. rozhodne nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.) a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z.). V oboch prípadoch je však nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času. Žalovaný súčasne poukázal aj na článok 15 Smernice 2003/88/ES, ktorý umožňuje dohodnúť aj priaznivejšie podmienky, napr. v kolektívnych zmluvách. Tvrdenie žalovaného o služobnom čase podporuje aj Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2019 – 2020 Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2021 a Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2022, ktoré zmluvy vo väzbe na citované ustanovenia zákona rozvrhujú služobný čas na vykonávanie štátnej služby a služobnú pohotovosť. Vzhľadom na uvedené žalovaný má za to, že vyššie uvedené ustanovenia § 85, § 91, § 92 zákona č. 315/2001 Z. z., ako aj ustanovenia Kolektívnej zmluvy 2019 – 2020, Kolektívnej zmluvy 2021 a Kolektívnej zmluvy 2022 plne transponujú článok 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES.

2.7 K transpozícii čl. 6 Smernice 2003/88/ES žalovaný uviedol, že s poukazom na konkrétne ustanovenia zákona č. 315/2001 Z. z. (§ 85, § 86, § 91) je zrejme, že napriek tomu, že vnútroštátne právo neupravuje explicitne maximálny priemerný týždenný služobný čas uvedený konkrétnym počtom hodín, tak ako je tomu v Smernici 2003/88/ES, zákon č. 315/2001 Z. z. a Kolektívne zmluvy dostatočne ustanovujú počty hodín služobného času hasičov, počas ktorého hasiči vykonávajú štátnu službu, ako aj rozsah hodín služby nadčas za príslušný rok. Z uvedeného vyplýva, že dotknuté právne predpisy sú transponované správne. Záverom žalovaný pripomenul, že predpisy EÚ neprikazujú, aby konkrétny odsek, resp. článok Smernice musel byť transponovaný iba do jedného článku, resp. odseku vnútroštátneho právneho aktu členského štátu EÚ. Súčasne nie je nutné, aby bol článok Smernice transponovaný explicitne priamo do vnútroštátneho predpisu. Podľa žalovaného sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by štát neprebral

Smernicu 2003/88/ES do zákona správne, preto sa mu nepodarilo ani preukázať, že by existovala údajná škoda, ktorá by bola v priamej príčinnej súvislosti s článkom 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES.

2.8 K nároku na náhradu škody žalovaný poukázal na všeobecné podmienky vyplývajúce z judikatúry SD, ktoré musia byť kumulatívne splnené na úspešné uplatnenie si nároku na náhradu škody za porušenie práva EÚ. Tieto podmienky sú definované nasledovne: 1. cieľom porušenej právnej normy EÚ je priznať jednotlivcom práva, 2. porušenie práva je dostatočne závažné a 3. medzi týmto porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť. Žalovaný má za to, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom. Pokiaľ súd napriek uvedeným skutočnostiam, dospeje k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom, a teda má sa zarátavať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. V zmysle rozhodnutia Súdneho dvora C- 46/93 Brasserie du Pêcheur (bod 84) by mal vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Žalovaný zdôraznil, že žalobca žiadnym spôsobom neoznámil svojmu zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, resp. do dňa podania žaloby zamestnávateľ žalobcu nemal vedomosť o tom, že výkon služobnej pohotovosti, za ktorú každý mesiac žalobca dostával odmenu, považuje, resp. pociťuje žalobca ako výraznú ujmu. K posúdeniu referenčných období január – jún 2020, júl – december 2020, január – jún 2021, júl – december 2021 žalovaný uviedol, že tieto je potrebné vnímať v kontexte spoločenskej reality opierajúcom sa o výrazné zmeny v spoločnosti vzhľadom na šírenie nebezpečnej ľudskej nákazy COVID-19. V dôsledku celosvetového rozširovania tohto ochorenia boli v podmienkach Slovenskej republiky prijaté rôzne opatrenia, napríklad rôzne druhy karantény a v období odo dňa 16.03.2020 do dňa 13.06.2020, odo dňa 01.10.2020 do dňa 15.05.2021 a odo dňa 25.11.2021 bol vyhlásený núdzový stav. Z rozsudku SD EÚ vo veci C-742/19 (bod 50 - 59) vyplýva, že za okolností osobitnej závažnosti alebo rozsahu, ktoré si vyžadujú prijatie opatrení nevyhnutných na ochranu života, zdravia ako aj bezpečnosti spoločnosti, možno nedodržať pravidlá uvedené v Smernici, pretože v takýchto prípadoch je odôvodnené priznať cieľu ochrany obyvateľstva absolútnu prioritu na úkor rešpektovania ustanovení Smernice (bod 59). Celosvetová pandémia, teda okolnosť osobitnej závažnosti (a nielen celoštátneho rozsahu) je práve takou okolnosťou, akú mal na mysli SD EÚ, ktorá odôvodňuje odklon od priznania práv podľa Smernice. Za dostatočné potvrdenie závažnosti situácie z celoštátneho hľadiska žalovaný považuje vyhlásenie a neskoršie rozšírenie núdzového stavu (dokonca aj zmeny ústavného zákona). Vzhľadom k týmto okolnostiam má žalovaný za to, že v prípade štátnej služby žalobcu v týchto referenčných obdobiach bolo v tejto veci možné sa od Smernice odchýliť. Žalovaný uvádza, že podľa § 13 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka, „fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.“ Žalovaný podotkol, že samotný žalobca ani netvrdí v žalobe, že by tento zásah sa negatívne odrazil napr. v medziľudských vzťahoch, či to, že by mal negatívny dopad na jeho zdravotný stav. Žalobca v žalobe žiadnym spôsobom nepreukázal, že by mu vznikol nárok na náhradu škody. Žalovaný v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 8C/25/2017-216 zo dňa 23.12.2019 v rovnakej právnej veci potvrdené rozhodnutím odvolacieho súdu a to rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 15Co/6/2020-313 zo dňa 24.11.2020. Z vyššie uvedeného citovaného odôvodnenia rozsudku vyplýva, že ani žalobca v tomto prípade nepreukázal, kedy a v akom rozsahu pracoval nad limit 48 hodinového týždenného pracovného času vyplývajúceho zo Smernice a taktiež žiadnym spôsobom žalobca nepreukázal aká ujma žalobcovi v dôsledku toho mala vzniknúť.

2.9 K výške náhrady nemajetkovej ujmy žalovaný uviedol, že určenie prípadnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy je na zväžení súdu, avšak podotkol, že výšku nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje vo výške 4.000,- eur považuje za zjavne neprimeranú a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu neporovnateľne vyššia. Žalovaný uviedol, že tabuľky priložené k žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku ujmy, ktorú žalobca požaduje. Je potrebné podotknúť, že dôkazné bremeno v sporovom konaní zaťažuje žalobcu a s ohľadom na zásadu kontradiktórnosti je úlohou žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu, pokiaľ je v konaní zastúpený, označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie v súlade s princípom hospodárnosti hneď na začiatku konania. Žalovaný má za to, že žalobca ani do tohto momentu konania nepreukázal a ani riadne neodôvodnil výšku ujmy, ktorá mala byť spôsobená žalobcovi. Keď sa žalobca domáha v zmysle žaloby náhrady nemajetkovej ujmy, musí

na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nielen mohol, ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom živote, rodinnom prostredí, profesionálnej sfére, či v inom prostredí. V zmysle Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 288/2017 z 5. decembra 2017 „pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady“.

3. Vyjadrenie žalovaného súd v zmysle ust. § 167 ods. 3 C.s.p. zaslal zástupcovi žalobcu s tým, že mu umožnil sa k nemu vyjadriť. Zástupca žalobcu sa vyjadril podaním zo dňa 02. 05. 2023, v ktorom uviedol nasledovné:

3.1 Tabuľkovým prehľadom (výpis zo systému o dochádzke žalobcu) predloženým spolu so žalobou, žalobca pracuje v 24-hodinových zmenách, počas ktorej sa musí zdržiavať na pracovisku a byť zamestnávateľovi k dispozícii na výkon služby. Z 24 hodinovej zmeny sa žalobcovi do fondu pracovného času započítava iba služobný čas v trvaní 16,5 hodín napriek tomu, že na služobný čas bezprostredne nadväzuje služobná pohotovosť v trvaní 7,5 hodín. Služobná pohotovosť v trvaní 7,5 hodín sa žalobcovi do fondu pracovného času nezapočítava, v dôsledku čoho dochádza k prekročovaniu maximálneho týždenného limitu pracovného času 48 hodín počas sledovaného referenčného obdobia. Zároveň vzhľadom na poddimenzovaný personálny stav na pracovisku, nemôže žalobca čerpať dovolenku na zotavenie v čase dlhšom ako je jeden týždeň. Žalobca tak v rozpore s právom Európskej únie nemá dostatočný čas na regeneráciu a odpočinok, resp. že žalobcom určený čas služieb v jednotlivých týždňoch mu neumožňuje dostatočný odpočinok na regeneráciu, na základe čoho v zmysle 11 Občianskeho zákonníka v platnom znení dochádza k zásahu do jeho integrity, a to v oblasti súkromia a rodinného života, nepriamo aj vo vzťahu k jeho zdravotnému stavu. Takýto zásah je nežiadúci, právom nedovolený a zároveň zakladajúci nárok dotknutej osoby na zadosťučinenie, resp. peňažnú náhradu v zmysle 123 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Dôvody uvedené v ust. 13 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka sú demonštratívne, nepredstavujú ohraničený výpočet prípadov, pri ktorých nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká. Nevyžaduje sa iba splnenie podmienky zníženia dôstojnosti fyzickej osoby, či jej vážnosti v spoločnosti, ale môže ísť aj iné vážne následky na osobnostných právach dotknutého jedinca. Predmetnou žalobou si žalobca uplatňuje svoj nárok v súvislosti s porušením jeho nároku na odpočinok a preto je potrebné tento nárok posudzovať ako nemajetkovú ujmu, čo okrem slovenského právneho poriadku zohľadňuje aj zámer tvorcu smernice 2003/88/ES. Smernica bola prijatá v záujme zamedzenia pracovných úrazov a chorôb povolania, jej cieľom bolo zaviesť a zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich ochrany bez podriaďovania sa ekonomickým úvahám.

3.2 Žalobca ďalej nesúhlasí ani s namietaným nedostatkom pasívnej vecnej legitímácie žalovaného a vzhľadom na predmet a charakter konania považuje žalobca označenie žalovaného za správne a v súlade tak s právnym poriadkom Slovenskej republiky ako aj judikatúrou Súdneho dvora. Zodpovednosť žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi porušením jeho práva vyplývajúceho z noriem Únie vyplýva a z judikatúry Súdneho dvora. Podľa judikatúry Súdneho dvora štát zodpovedá jednotlivcovi za škodu spôsobenú porušením práva Únie, a to ak: - porušená norma práva Únie priznáva právo fyzickým osobám alebo právnickým osobám alebo zakladá povinnosti pre členský štát, - porušenie práva Únie je dostatočne závažné, - medzi porušením práva Únie členským štátom a vznikom škody jednotlivca existuje príčinná súvislosť s tým, že o výške náhrady škody vždy rozhoduje vnútroštátny súd. Žalovaným namietané uplatnenie nároku žalobcu ako aj namietaný nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaného a v neposlednom rade i rozhodovaciu právomoc súdov v danej veci sú absurdné jednak už aj z pohľadu toho, že v rámci rozhodovacej právomoci súdov sú takéto obdobné nároky právoplatne priznávané a aj sám žalovaný vo svojom vyjadrení k podanému odporu túto skutočnosť uvádza v súvislosti s výškou priznávaných náhrad nemajetkovej ujmy z takýchto konaní.

3.3 Čo sa týka námietky premlčania, ktorú vzniesol žalovaný v podanom odpore, žalobca si dovoľuje poukázať na tú skutočnosť, že doposiaľ neboli nedostatky týkajúce sa transpozície Smernice 2003/88/ES v slovenskom právnom poriadku odstránené a Smernica aplikovaná do slovenského právneho poriadku tak, aby ustanovenia v slovenskom právnom poriadku boli súlade právom EU, v dôsledku čoho tak žalobca si môže uplatňovať svoje nároky dovtedy a v podstate kedykoľvek, kým je jeho právo porušované, pričom vzhľadom na všeobecnú trojročnú premlčaciu lehotu v zmysle Občianskeho zákonníka je tak oprávnený požadovať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v rozsahu troch rokov spätne od podania žaloby (t. j. za obdobe od 31.01.2020 do 31.01.2023).

4. Vyjadrenie zástupcu žalobcu súd v zmysle ust. § 167 ods. 4 C.s.p. zaslal žalovanému s tým, že mu umožnil sa k nemu vyjadriť. Žalovaný sa vyjadril podaním zo dňa 12. 05. 2023, v ktorom uviedol, že

naďalej zotrúva na svojich vyjadreniach a tvrdeniach, trvá na skutočnosti, že dotknuté právne predpisy transponovali článok 6 Smernice 2003/88/ES správne, tak ako to žalovaný odôvodňuje vo svojom vyjadrení žalovaného k žalobe zo dňa 13.03.2023 (ďalej len ako „vyjadrenie žalovaného k žalobe“), ako aj vo svojich ostatných tvrdeniach vo vzťahu k transpozícii relevantných článkov Smernice 2003/88/ES.

4.1 Žalovaný má za to, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom. Žalovanému nie je zrejmé ako žalobcovi mohla vzniknúť ním uplatnená škoda. Sám žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú mimochodom, bol žalobca v zmysle platnej vnútroštátnej legislatívy odmeňovaný.

4.2 Žalovaný ďalej uvádza, že rozhodujúcou skutočnosťou nie je plán služieb hasičských jednotiek (striedanie troch zmien v 24 hodinových intervaloch), ale to, koľko času konkrétny príslušník skutočne strávil vykonaním štátnej služby za týždeň priemerne v rámci konkrétneho referenčného obdobia. Z tohto dôvodu je pre zistenie, či skutočne došlo k porušeniu práv žalobcu, nevyhnutné vypočítať čas, ktorý naozaj strávil vykonávaním štátnej služby, prípadne v služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej služby v rámci rozvrhnutia služobného času, teda služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „zákon č. 315/2001 Z. z.“) rozvrhnutej podľa § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. (v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie).

4.3 Žalovaný taktiež zotrúva na svojich tvrdeniach ohľadne určenia prípadnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11 až § 13 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „Občiansky zákonník“), ktorá je na zvážení súdu, avšak musíme podotknúť, že výšku náhrady nemajetkovej ujmy 4.000,- EUR, ktorú žalobca požaduje, žalovaný považuje za neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu podľa nášho názoru jednoznačne podstatne vyššia. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti, pričom pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy. Žalovaný opätovne zdôrazňuje, že čo sa týka určovania výšky nemajetkovej ujmy rovnako aj Európsky súd pre ľudské práva vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napr. Público-Comunicacáo Social, S. A. v. Portugalsko).

4.4 Žalovaný má naďalej za to, že žalobca, ako ani jeho právny zástupca, v konaní nepreukázali zásah do súkromného, rodinného života a najmä zásah do medziludských vzťahov či nepriaznivost' zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu existencie závažnej ujmy, ktorú treba riadne a konkrétne preukázať. Keď sa žalobca domáha v zmysle žaloby náhrady nemajetkovej ujmy, žalobca musí na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nielen mohol, ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom živote, rodinnom prostredí, profesionálnej sfére, či v inom prostredí (rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/94/2020-515 zo dňa 30.06.2021).

5. Na termín pojednávania určený na deň 06. júna 2023 sa dostavil žalobca, jeho splnomocnený zástupca ako aj poverený zástupca žalovaného.

5.1 Právny zástupca žalobcu na pojednávaní uviedol, že trvá na podanej žalobe ako aj doterajších písomných podaniach. Preložil súdu doplňujúcu tabuľku, ktorá bližšie ozrejmuje už doteraz predloženú tabuľku zo systému SAP ako aj výplatné pásky žalovaného.

5.2 Zástupca žalovaného na pojednávaní uviedol, že so žalobou nesúhlasí a v plnom rozsahu poukazuje na písomné vyjadrenia.

6. Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobou, so všetkými vyjadreniami strán sporu, s predloženými výpismi z dochádzkového systému SAP týkajúcimi sa žalobcu, priloženými rozsudkami súdov, odpoveďou na výzvu zo dňa 08. 02. 2023, výplatnými páskami a výsluchom žalobcu.

6.1 Výsluchom žalobcu súd zistil, že mu ide o to, aby sa už veci zmenili a aby sa aspoň finančne ohodnotilo to, koľko času trávi v práci, keď v podstate je už viac v práci ako doma. Táto situácia s prekročovaním 48 hodinového pracovného času sa deje pravidelne, o on sa nevie riadne venovať ani svojej rodine, nemá ani dostatok času na regeneráciu. Okrem toho máva stavy, keď nemá dva dni voľna, ale len jeden. Tento stav má negatívny vplyv na jeho rodinný život, keďže on si už nevie pomaly normálne organizovať svoj súkromný život, pretože kvôli práci sa to nedá. Na otázku zástupcu žalovaného či v čase od 22.30 do 5.30 hod. môže spať alebo oddychovať žalobca udáva, že to sa ani poriadne nedá,

pretože človek je stále v pohotovosti a napätí, či niečo nevyskočí, ako napríklad nejaká dopravná nehoda a podobne. Na otázku koľkokrát bol za posledný mesiac cez pracovnú pohotovosť vyslaný na výjazd žalobca uviedol, že minulý mesiac nie, ale si spomína, že bol volaný, len už nevie presne kedy. Na ďalšiu otázku žalovaného, či mu bolo v rámci preventívnej prehliadky niečo zistené uviedol, že fyzicky je v poriadku.

7. V slovenskom právnom poriadku vyplýva slovenským súdom povinnosť dodržiavať únieové právo z článku 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na základe ktorého sú sudcovia pri rozhodovaní viazaní aj medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2, t.j. Zmluvou o Európskej únii, Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva aj ostatnými prameňmi primárneho práva Európskej únie. Okrem toho § 2 ods. 1 zákona č. 416/2004 Z.z. o Úradnom vestníku Európskej únie ustanovuje nevyvrátiteľnú právnu domnienku znalosti právne záväzných aktov, ktoré boli v tomto úradnom vestníku uverejnené. Na predchádzajúce ustanovenia nadväzuje aj ust. § 186 ods. 1 C.s.p., ktorý zbavuje povinnosti dokazovať právne záväzné akty, ktoré boli zverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie.

7.1 Podľa čl. 7 ods. 2 druhá a tretia veta Ústavy Slovenskej republiky, právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

7.2 Podľa čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

8. Minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času ustanovuje Smernica Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času.

8.1 Podľa čl. 1 bod 2 Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, táto smernica sa vzťahuje na:

a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a

b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.

8.2 Podľa čl. 1 bod 3 Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES, táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

8.3 Podľa čl. 2 bod 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES, na účely tejto smernice platia tieto definície: 1. "pracovný čas" je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou.

8.4 Podľa čl. 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES, členské štáty prijímú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

8.5 Podľa čl. 16 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES, členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace.

8.6 Podľa čl. 17 ods. 3 písm. ii) Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES v súlade s odsekom 2) tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článkov 3,4,5,8 a 16.

9. Štátnu službu a právne vzťahy, ktoré súvisia so vznikom, zmenami a so skončením štátnej služby príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a príslušníkov Horskej záchranej služby, upravuje zákon č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbere v platnom znení (ďalej len zákon č. 315/2001 Z.z.).

9.1 Podľa ust. § 85 ods. 1 a 2 zákona č. 315/2001 Z.z., služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátene týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

9.2 Podľa ust. § 86 ods. 1 a 2 zákona č. 315/2001 Z.z., služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

9.3 Podľa ust. § 91 ods. 1 a 3 zákona č. 315/2001 Z.z., štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času. V kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.

9.4 Podľa ust. § 92 ods. 1,2 zákona č. 315/2001 Z.z., služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času. Na zabezpečenie nevyhnutných úloh môže služobný úrad v odôvodnených prípadoch nariadiť príslušníkovi služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času a) v mieste vykonávania štátnej služby, b) v mieste pobytu alebo na inom dohodnutom mieste, c) s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia.

9.5 Podľa ust. § 97 ods. 1 písm. h/ zákona č. 315/2001 Z.z., ako vykonávanie štátnej služby sa posudzuje čas náhradného voľna za štátnu službu nadčas a náhradného voľna za štátnu službu vo sviatok.

9.6 Podľa ust. § 103 ods. 5 zákona č. 315/2001 Z.z., príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

9.7 Podľa ust. § 122 ods. 1 a 2 zákona č. 315/2001 Z.z., ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu a 30 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 2 nariadená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada

a) 50 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania jeho štátnej služby, a 100 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja,

b) 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste jeho pobytu alebo na inom dohodnutom mieste, a 25 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja,

c) 5 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia, a 10 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.

10. Keďže slovenský právny poriadok nemá osobitnú právnu úpravu obsahujúcu náležitosti konania o náhradu škody spôsobenej porušením únieových práv jednotlivcov a ani pravidlá, použitím ktorých by sa dalo dospieť k stanoveniu výšky náhrady súd ako vnútroštátnu právnu úpravu použil ustanovenia § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, keďže tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody žalobcu v dôsledku porušenia jeho únieového práva.

10.1 Podľa ust. § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

10.2 Podľa ust. § 13 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie.

11. Súd vec na základe citovaných ustanovení právne posúdil takto:

11.1 Najprv sa súd vysporiadal s námietkou nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, ktorú posúdil ako nedôvodnú. Za dodržiavanie, rešpektovanie a zabezpečenie dodržiavania a rešpektovania práva EÚ sú zodpovedné jednotlivé členské štáty EÚ. V súdnej veci je to Slovenská republika. Z rozsudku SD EÚ vo veci C – 429/09, Fuß, bod. 1 výrokovvej vety vyplýva, že v prípade porušenia práva na dodržiavania 48 hodinového týždenného pracovného času sa poškodený hasič môže dovolávať práva Únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES. Žalovaný – Slovenská republika ako členský štát EÚ disponuje pasívnou vecnou legitímáciou a žalobca si dôvodne uplatnil nárok a náhradu škody z dôvodu porušenia práva EÚ voči Slovenskej republike ako pasívne legitimovanej strane sporu, v mene ktorej koná ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre hasičský a záchranný zbor a týmto orgánom je Ministerstvo vnútra SR. Preto potom súd považoval žalovaného, tak ako je označený v žalobe, za pasívne vecne legitimovanú stranu sporu.

11.2 Ďalej sa súd vysporiadal so vznesenou námietkou premlčania zo strany žalovaného a dospel k záveru, že táto námietka je síce čiastočne dôvodná pokiaľ ide o obdobie presahujúce tri roky pred podaním žaloby (do 31.01.2020), ale súčasne nemajúca zásadný vplyv na posúdenie uplatneného nároku na náhradu škody, keďže táto škoda je uplatnená v paušálnej výške 4 000,- eur (nejde o nárok za jednotlivé mesiace) a zvyšné obdobie už premlčané nie je.

11.3 A nakoniec sa súd prioritne vysporiadal aj s námietkou týkajúcou sa toho, že Smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na príslušníkov hasičského a záchranného zboru, ktorú námietku vyhodnotil ako nedôvodnú s poukazom na výklad pôsobnosti tejto Smernice daný SD EÚ v jeho rozhodnutí vo veci C-397/01 Pfeiffer (body 53 a 55), v ktorom SD EÚ ustálil že Smernica 2003/88/ES sa vzťahuje aj na hasičov, ak ide o výkon služby v obvyklých podmienkach. Výnimka uvedená v čl.2 ods.2 smernice 89/391/EHS bola prijatá len za účelom zabezpečenia riadneho fungovania služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu ako napríklad katastrofa, pre ktoré je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové záchranné tímy. Teda žalovaným namietaná výnimka v zmysle čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS sa podľa názoru SD EÚ vzťahuje iba na výnimočné situácie, ako je napr. nejaká katastrofa, atentát, veľká havária, nie na výkon služby hasičov v obvyklých podmienkach ako je tomu v súdnej veci.

11.4 Žalovaný v jeho vyjadrení k žalobe, argumentuje tým, že posúdenie referenčných období január – jún 2020, júl – december 2020, január – jún 2021, júl – december 2021 je potrebné vnímať v kontexte spoločenskej reality opierajúcom sa o výrazné zmeny v spoločnosti vzhľadom na šírenie nebezpečnej ľudskej nákazy COVID-19, pričom z rozsudku SD EÚ vo veci C-742/19, body 50 až 59 vyplýva, že za okolnosti osobitnej závažnosti alebo rozsahu, ktoré si vyžadujú prijatie opatrení nevyhnutných na ochranu života ako aj bezpečnosti spoločnosti možno nedodržať pravidlá Smernice 2003/88/ES, pretože v takýchto prípadoch je odôvodnené priznať cieľu ochrany obyvateľstva absolútnu prioritu na úkor rešpektovania ustanovení Smernice a celosvetová pandémia COVID-19 je práve takou okolnosťou, akú má na mysli SD EÚ, ktorá odôvodňuje odklon od priznania práv podľa Smernice 2003/88/ES, teda v uvedených referenčných obdobiach bolo možné sa v danej veci odchýliť od Smernice 2003/88/ES.

11.5 Súd sa s argumentáciou žalovaného uvedenou v bode 11.4 tohto rozsudku, v zmysle ktorej COVID-19 vlastne predstavuje akúsi výnimku z dodržiavania únieových pravidiel v oblasti ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, nestotožňuje. Z judikatúry SD EÚ totiž nevyplýva, že by COVID-19 bolo možné považovať za okolnosť osobitnej závažnosti alebo rozsahu ako sú napr. prírodné a technologické katastrofy, atentáty alebo veľké havárie, ktoré si okamžite a bezprostredne potom čo k nim dôjde vyžadujú prijatie opatrení nevyhnutných na ochranu života a zdravia, ako aj bezpečnosti spoločnosti a ktorých riadny výkon by bol ohrozený, ak by sa museli dodržať všetky pravidlá uvedené v Smernici 2003/88/ES, a preto je v takýchto prípadoch možné pravidlá Smernice, teda aj čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES o stanovení maximálneho limitu týždenného pracovného času 48 hodín, nedodržať. Podľa názoru súdu ide síce o závažnú okolnosť, ale nie nezvládnuteľnú pri výkone služieb hasičov za obvyklých podmienok pri rozvrhnutí pracovného času rešpektujúcim čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES s prihliadnutím na fakt, že nejde o profesiu nasadenú v tzv. prvej línii na ochranu životov obyvateľstva pred šírením nákazlivej ľudskej choroby ako je tomu napr. pri odvracaní už spomenutých katastrof.

12. Predmetom konania je nárok žalobcu na zaplatenie sumy 4 000,- eur titulom náhrady škody za porušenie únieového práva Slovenskou republikou z dôvodu nesprávneho prebratia Smernice 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku, keďže do Zákona o hasičskom a záchrannom zbore sa nepremietlo ustanovenie čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES o 48 týždennom pracovnom čase, v dôsledku čoho došlo k porušeniu únieového práva a vzniku nároku žalobcu ako hasiča na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy za stratu času odpočinku, na ktorý by mal žalobca nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený v čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES, dodržaný (bod. 59 rozsudku vo veci C-429/09, Fuß).

12.1 Medzi stranami sporu nebolo sporné, že žalobca je hasič s výkonom štátnej služby v meste Rimavská Sobota a jeho okolí.

12.2 Sporné medzi stranami sporu bolo to, či u žalobcu došlo k porušeniu únieového práva Slovenskou republikou v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku, konkrétne či sa do zákona č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore premietli ustanovenia čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES o 48 hodinovom týždennom pracovnom čase pre hasičov.

12.3 Z predložených výpisov z dochádzkového systému SAP týkajúcich sa žalobcu za žalované nepremľané obdobie 3 rokov pred podaním žaloby mal súd preukázané, že žalobca ako hasič v stálej službe za žalované obdobie odpracoval priemerný týždenný pracovný čas presahujúci maximálny limit

48 hodinového týždenného pracovného času stanovený v čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES, pričom do odpracovaného týždenného pracovného času žalobcu bol zarátaný len čas reálne odpracovaných hodín. Z predložených výpisov z dochádzkového systému SAP vyplýva, kedy žalobca pracoval v rámci pracovného času, kedy pracoval v rámci pracovnej pohotovosti, kedy čerpal dovolenku, resp. absolvoval rôzne školenia, kedy samozrejme v posledných dvoch vymenovaných prípadoch nešlo o reálne odpracované hodiny v rámci pracovného času, resp. pracovnej pohotovosti žalobcu. Možno potom uzavrieť, že z preloženého výpisu z dochádzkového systému SAP vyplýva, že u žalobcu dochádzalo v žalovanom období k prekročeniu 48 hodinového týždenného pracovného času reálne odpracovanými hodinami, ktorá skutočnosť znamená porušenie čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES. Pokiaľ žalovaný vo svojom vyjadrení uviedol, že tabuľky priložené k žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku ujmy, ktorú žalobca požaduje súd uvádza, že neuviedol súdu vlastné tvrdenia, z akého dôkazu by tieto údaje mali vyplývať, resp. aký iný dôkaz by mal byť o dochádzke žalobcu súdu predložený, preto súd popretie tvrdení zástupcu žalobcu vyplývajúcich z predloženého dôkazu - výpisov z dochádzkového systému SAP týkajúcich sa žalobcu za žalované obdobie považoval s poukazom na ust. § 151 ods. 2 C.s.p. za neúčinné. Pre úplnosť súd dodáva, že predložený výpis z dochádzkového systému je evidovaný Ministerstvom vnútra SR odkiaľ aj predložené výpisy dochádzkového systému SAP pochádzajú. Práve na základe týchto údajov z predmetného softvéru SAP sa u príslušníkov HaZZ SR vypočítava každý mesiac jeho služobný príjem. Z predložených výpisov SAP vyplýva, že pracovná zmena žalobcu sa v jednotlivých mesiacoch žalovaného obdobia skladala z riadne odpracovaného pracovného času a z riadne odpracovanej pracovnej pohotovosti, pričom v tom - ktorom mesiaci žalovaného obdobia žalobca reálne odpracoval v jednom týždni tri zmeny, ktorých celkový počet hodín dohromady predstavuje viac ako 48 hodín, čo je evidentné prekročenie maximálneho limitu únieho právom stanoveného 48 hodinového týždenného pracovného času.

12.4 Z predložených výpisov z dochádzkového systému SAP týkajúcich sa dochádzky žalobcu v žalovanom období taktiež vyplýva, že zamestnávateľ žalobcu nerátal do fondu pracovného času žalobcu všetky reálne odpracované hodiny pracovného času vrátane pracovnej pohotovosti.

12.5 K výpočtovej argumentácii žalovaného, z ktorej vyplýva, že priemerný počet hodín týždennej pracovnej doby hasiča je menej ako 48 a to konkrétne 47,84 hodín súd uvádza, že takýto výpočet nepovažuje za správny a súladný s judikatúrou SD EÚ pokiaľ ide o výklad pojmov pracovný čas, resp. služobná doba, či pracovná pohotovosť, resp. služobná pohotovosť, ktorý výklad žalovaný urobil výlučne v intenciách Zákona o hasičskom a záchrannom zbere bez zreteľa na judikatúru SD EÚ, podľa ktorej pojmy: „pracovný čas“ a „čas odpočinku“ sa v zmysle Smernice nemôžu vykladať z hľadiska požiadaviek rôznych právnych úprav členských štátov, pretože predstavujú pojmy únieho práva, ktoré je potrebné definovať na základe objektívnych znakov a pri zohľadnení systému a cieľa uvedenej Smernice, ktorým je stanovenie minimálnych požiadaviek určených na zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Pojem pracovný čas treba vykladať autonómne, pretože len ten je vlastný právu Únie a tento termín z čl.2 Smernice „patrí medzi jej ustanovenia, od ktorých sa nemožno odchyliť nakoľko definuje jej základné pojmy“ (C- 518/15). Vo veci žalobcu bolo preto potrebné za súčasť jeho pracovnej doby považovať nielen výkon štátnej služby, ale aj pracovnú pohotovosť bezprostredne nadväzujúcu na výkon štátnej služby, pretože len takýto výklad je súladný s čl.2 Smernice 2003/88/ES.

13. Zodpovednosť členských štátov a ich orgánov pri aplikácii únieho práva vychádza z prednosti únieho práva, bez ktorej by táto zodpovednosť nebola vynúiteľná. Na základe prednosti únieho práva sa v prípade jeho chybného aplikácie alebo opomenutia aplikácie zo strany orgánu členského štátu, môžu poškodené fyzické alebo právnické osoby domáhať náhrady spôsobenej škody. Prednosť únieho práva, jeho priamy účinok, ako aj celý inštitút zodpovednosti členského štátu a uplatňovania si náhrady škody poškodenými subjektami nie sú upravené v zakladajúcich zmluvách, ani v aktoch inštitúcií EÚ ale vyplývajú výlučne z judikatúry Súdneho dvora Európskych spoločenstiev. Táto judikatúra vychádza predovšetkým zo zásady pacta sunt servanda a zo zásady únieho lojality, ktoré sú zakotvené v článku 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (ďalej len Zmluva o založení ES) a na základe ktorých sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy alebo z činnosti inštitúcií spoločenstva a zdržať sa „akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov zmluvy“ alebo ktoré by mohli ohroziť reálny účinok únieho práva. Priama aplikovateľnosť únieho práva podľa Súdneho dvora znamená, že „normy únieho práva musia disponovať úplným účinkom a to rovnakým spôsobom vo všetkých členských štátoch počnúc od ich vstupu do platnosti a počas celého obdobia ich platnosti akoby boli súčasťou právneho poriadku uplatniteľného na území jednotlivých členských štátov“ (bod 14 rozsudku SD EÚ vo veci 106/77, Simmenthal), pričom majú vyššiu právnu silu ako normy vnútroštátne. To znamená, že vnútroštátna norma odporujúca únievej norme nemôže byť právoplatne aplikovaná. Súdny dvor

ďalej zdôraznil, že každý vnútroštátny súd je, ako orgán členského štátu „v medziach svojich právomocí povinný aplikovať únievé právo ako celok a chrániť práva, ktoré priznáva toto právo jednotlivcom tak, že nesmie aplikovať žiadne skoršie alebo neskoršie ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré sú v rozpore s únievým právom“ (body 16 a 21 rozsudku vo veci 106/77 Simmethal). Zodpovednosť členských štátov v prípade porušenia únievého práva je objektívna a absolútna. Členský štát sa jej teda nemôže za žiadnych okolností zbaviť, ani sa z nej nemôže exkulpovať a to bez ohľadu na to, ktorý orgán konajúci v mene členského štátu škodu spôsobil.

13.1 V slovenskom právnom poriadku vyplýva slovenským súdom povinnosť dodržiavať únievé právo z článku 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

14. Ako zásadnú otázku je potrebné, aby si súd vyriešil, či do rozsahu pracovného času možno zaradiť aj stav pracovnej pohotovosti pracovníkov - hasičov. Túto otázku riešil SD EÚ vo svojom rozsudku vo veci C-429/09, Fuß), v ktorom uviedol, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88/ES. V dôsledku toho právo Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný týždenný pracovný čas, ktorý, vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, prekračuje maximálnu týždennú hranicu upravenú v čl. 6 písm. b) uvedenej Smernice (bod 55 rozsudku SD EÚ vo veci C-429/09, Fuß).

14.1 Vo veci C-437/05, Vorel týkajúcej sa pracovnej pohotovosti lekárov na pracovisku SD EÚ rovnako uviedol, že pracovná pohotovosť, ktorú pracovník vykonáva v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa musí považovať ako celok za „pracovný čas“ v zmysle Smernice 93/104/ES nezávisle od toho akú prácu dotknutá osoba skutočne vykonávala v priebehu pracovnej pohotovosti.

14.2 Vo veci C – 397/01, Pfeiffer) týkajúcej sa právneho posúdenia režimu pohotovosti lekárskeho záchranára uviedol, že časy pracovnej pohotovosti na pracovisku treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času. Podľa SD EÚ je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas v pohotovostnej službe, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Preto je tieto povinnosti potrebné považovať za výkon pracovnej činnosti pracovníka (rozsudok SD EÚ vo veci C-14/04, Dellas., bod 48, 58).

14.3 Súd mal na základe uvedenej judikatúry SD EÚ zato, že odpracované hodiny pracovnej pohotovosti zo strany žalobcu ako hasiča, ktorý je počas tejto pracovnej pohotovosti prítomný na pracovisku, treba zahrnúť do pojmu pracovný čas, čiže odpracované hodiny pracovného času žalobcu vrátane odpracovaných hodín pracovnej pohotovosti žalobcu ako hasiča nemôžu prekročiť Smernicou 2003/88/ES stanovený limit maximálneho 48 hodinového týždenného pracovného času.

15. SD EÚ v rozsudku vo veci C-429/09, Fuß, bod 33 konštatuje, že čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy a od ktorej sa v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto Smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchyliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka (rozsudky SD EÚ vo veciach C-397/01 až C-403/01). V bode 35 citovaného rozsudku SD EÚ konštatuje, že Súdny dvor už rozhodol, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice 2003/88 tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia. Súdny dvor tiež rozhodol, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88 má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi (rozsudok SD EÚ vo veci C-429/09, bod 1 výrokovvej vety).

16. Ďalej súd ako zásadnú otázku musel riešiť, či Smernica 2003/88/ES bola alebo nebola správne prebratá do slovenského právneho poriadku. Zo znenia ust. § 85 zákona č. 315/2001 Z.z., podľa ktorého služobným časom príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne a zo znenia ust. § 92 cit. zákona, podľa ktorého služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v miestne vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času, pričom celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni vyplýva, že služobná pohotovosť podľa Zákona o hasičskom zbore sa

nepovažuje za súčasť týždenného služobného času jeho príslušníkov, keďže „bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby a začína až po skončení výkonu štátnej služby v služobnom čase“. Vzhľadom na uvedené sa súd stotožňuje s právnym názorom zástupcu žalobcu, že služobná pohotovosť nie je výkonom štátnej služby, keďže odráža len stav pripravenosti pracovníka na eventuálne vykonanie štátnej služby v prípade, že k nej bude povolaný. Ustanovenie § 122 zákona č. 315/2001 Z.z. upresňuje, že ak počas doby trvania služobnej pohotovosti došlo k vykonaniu štátnej služby, „takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas“ a ust. § 91 ods. 1 citovaného zákona tiež uvádza, že „štátnou službou nadčas je aj služba, ktorú príslušník vykonáva počas určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 2“. Existujúca právna kvalifikácia služobnej pohotovosti sa premieta aj do spôsobu jej finančného odmeňovania, ktorý nemá povahu služobného platu. Ustanovenie § 103 zákona o hasičskom zbore výslovne uvádza, že zatiaľ čo služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v jeho odseku 1 (vrátane tarifného platu a jeho príplatkov), za výkon služobnej pohotovosti patrí hasičovi peňažná náhrada v štátnej službe. Podľa § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z., ak je príslušníkovi podľa ust. § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu a 30 % sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Vychádzajúc z uvedeného súd dospel k záveru, že Smernica 2003/88 ES nebola správne prebratá do zákona č. 315/2001 Z.z.

17. Z rozsudkov SD EÚ vyplýva formulovanie zásad, ktoré je potrebné rešpektovať pred súdnymi orgánmi členských štátov v konaniach o náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia práva EÚ. SD EÚ v rozsudku vo veci C-429/09, Fuß, body 50, 58 a 59 stanovil tri podmienky, za splnenia ktorých má poškodený hasič Fuß právo na náhradu škody a to 1. cieľom právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva, 2. porušenie práva Únie je dostatočne závažné a 3. existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením práva Únie (čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES) a vzniknutou škodou, ktorá vznikla p. E. v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý mal nárok ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES, dodržaný.

17.1 Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že v súdnej veci sú splnené podmienky, za splnenia ktorých majú jednotlivci právo na náhradu, t.j. že cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva, porušenie je dostatočne závažné a medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť. Čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES predstavuje právnu normu Únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva a teda prvá podmienka týkajúca sa existencie práva na náhradu škody je vo veci samej splnená. Porušenie práva Únie je dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. Z judikatúry Súdneho dvora jasne vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88. Otázka súvisiaca s pojmom „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88 neponecháva priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti, keďže žalobca v spornom období odpracoval nad limit stanovený v zmysle čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, ide teda o zjavné porušenie judikatúry Súdneho dvora a musí sa preto považovať za dostatočne závažné porušenie práva Únie a preto je vo veci samej splnená aj druhá podmienka, ktorá je nevyhnutná na uznanie existencie nároku na náhradu škody. Pokiaľ ide o tretiu podmienku, súd uzavrel, že existuje priama príčinná súvislosť medzi uvedeným porušením čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88 a škodou, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal žalobca nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením, u neho dodržaný.

17.2 Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že uplatnený nárok žalobcu na náhradu škody je čo do základu dôvodný.

18. Žalobca si v tomto spore uplatňuje náhradu škody spôsobenej mu porušením únieového práva. Únieové právo neobsahuje ustanovenia o konkrétnom spôsobe výpočtu škody, ale len úpravu, v zmysle ktorej nemôžu byť podmienky náhrady škody (ktorá má základ priamo v práve Únie) stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách menej výhodne, ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). Žalobca uviedol, že ujma ktorá bola žalobcovi spôsobená, je ujma nemajetkovej povahy (strata času odpočinku) a najbližšie je v slovenskom právom poriadku upravená v ust. § 11 a 13 Občianskeho zákonníka. Tento právny názor žalobcu súd akceptoval.

18.1 Podľa ustálenej judikatúry ESD v prípade neexistencie právnej úpravy Únie, patrí vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu, aby určil príslušné súdy a upravil procesné podmienky súdnych konaní určených k zaisteniu ochrany práv, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva Únie. Členský štát je povinný poskytnúť náhradu za dôsledky spôsobenej škody v súlade s vnútroštátnymi

právnymi predpismi upravujúcimi zodpovednosť za škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vnútroštátnymi predpismi musia byť v súlade s princípmi ekvivalencie (rovnocennosti) a efektivity.

18.2 K tvrdeniu žalovaného, že žalobca nevyvinul žiadnu snahu, aby vzniku ujmy predišiel, keď neoznámil zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, a že to považuje za ujmu na svojich právach, súd poukazuje na ustálenú judikatúru SD EÚ, ktorá takúto požiadavku nepredpokladá, a ani z predpisov únieového práva nevyvodzuje. Aj keď Súdny dvor rešpektuje zásadu spoločnú právnym systémom členských štátov, že poškodená osoba pod hrozbou toho, že sama bude musieť znášať škodu, musí tiež vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila výšku škody (rozsudky vo veciach C-104/89, C-37/90, C-46/93), súčasne berie na zreteľ, že výkon práv na náhradu škody priznaných jednotlivcom ustanoveniami práva Únie by bol znemožnený alebo sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody museli byť čo i len čiastočne zamietnuté z dôvodu, že nevyužili všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, aj keby to spôsobilo nadmerné ťažkosti, alebo by to nebolo od nich možné rozumne vyžadovať (rozsudok SD EÚ vo veci C-445/06). SD EÚ v rozsudku vo veci C-429/09, Fuß prihládajúc na to, že čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES je pravidlom sociálneho práva s osobitným významom, od ktorého sa nemôže odchyliť žiadny zamestnávateľ vo vzťahu k pracovníkovi ako je Fuß (hasič), zohľadňujúc tiež, že pracovník je slabšou stranou v rámci pracovnoprávneho vzťahu, preto je nutné zabrániť tomu, aby mal zamestnávateľ možnosť ho v jeho právach obmedzovať, dospel k záveru, že nemožno považovať za primerané žiadať od takého pracovníka, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady škody najprv podával žiadosť zamestnávateľovi, ktorá požiadavka by bola v rozpore so zásadou efektivity (rozsudok SD EÚ vo veci C- 429/09 Fuß, body 76 až 87). Z uvedených dôvodov nemožno preto v (ne)konaní žalobcu nachádzať žiadny podiel zodpovednosti na vzniku ujmy spôsobenej mu žalovaným pri implementácii noriem práva Únie. Nachádzanie akejkoľvek možnosti zavinenia na strane zamestnanca, ktorý pred uplatnením nároku na súde nepožiadaval zamestnávateľa o „dodržiavanie noriem únieového práva“, by bolo len prenášaním zodpovednosti členských štátov za dodržiavanie práva Únie na jednotlivcov a umožňovalo by v prípade nespĺnenia tejto podmienky vyňať ich nároky z uplatňovania v konaní pred súdom, čo odporuje zásadám únieového práva (rozsudok SD EÚ vo veci C- 429/09 Fuß, bod 83). Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je zákonnou úpravou vymedzený reštriktívne, teda tak, aby ho bolo možné priznať len za vopred definované následky. Aj v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka náhradu nemajetkovej ujmy možno priznať z dôvodov demonštratívne uvedených, ktoré však nepredstavujú ohraničený výpočet prípadov, u ktorých nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká. Teda nevyžaduje sa iba splnenie podmienky zníženia dôstojnosti fyzickej osoby, či jej vážnosti v spoločnosti, ale môže ísť aj o iné vážne následky na osobnostných právach dotknutého jedinca.

18.3 Žalobca svoj nárok na náhradu škody spájal s odňatím práva na odpočinok, so zásahom do voľného času tráveného s rodinou, preto súd posudzoval tento nárok ako nemajetkovú ujmu, čo zohľadňuje aj Smernica 2003/88/ES, z ktorej textu vyplýva, že v záujme zamedzenia výskytu pracovných úrazov a chorôb z povolania bolo jej cieľom zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich ochrany, ktorý cieľ sa nemal podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku, pričom pojem odpočinok sa musí vyjadriť v jednotkách času, t. j. dňoch, hodinách, resp. ich častiach, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe, ani spolupracovníkom alebo iným osobám, a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie.

18.4 Žalobca v dôsledku takého rozvrhnutia pracovného času, ktorý bol v rozpore s právom Únie (čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES), bol ukrátený o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov ako aj fyzickej a psychickej relaxácii. Nerešpektovaním čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času žalobcu tak došlo k zásahu do práv žalobcu na vedenie súkromného, rodinného života i do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie. Vzhľadom na formu zásahu, ktorá sa považuje v zmysle judikatúry Súdneho dvora za závažný zásah do práv, keď ide o nevratný stav straty hodín voľného času a času potrebného na regeneráciu pracovných síl, len samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada predstavuje spôsobilé odškodnenie takto vzniknutej ujmy. Peňažná náhrada by mala byť taká vysoká, aby mohla splniť úlohu odškodňovaciu, nielen symbolickú, na druhej strane však nemôže byť táto náhrada ani neprimerane vysoká.

18.5 Žalobcom žiadanú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 4000,- eur súd považoval za primeranú len čo do výšky 2 000,- eur pri zohľadnení dĺžky doby porušenia práva žalobcu na 48-hodinový pracovný týždeň (tento stav trval od doby kedy žalobca nastúpil do hasičského a záchranného zboru a v žalovanom období nepretržite od roku 2020) a charakteru následkov porušenia jeho práva, a to

skrátene žalobcovho času na odpočinok, ktorý nebyť tohto porušenia, mohol využiť na svoju fyzickú alebo psychickú regeneráciu, resp. tráviť ho s rodinou. Súd sa stotožnil s argumentáciou žalobcu, že počas pracovnej pohotovosti žalobcu na pracovisku tento nemôže voľne disponovať so svojim časom, venovať sa sebe, rodine, oddychovať, regenerovať svoje sily, t.j. nemôže využívať tento čas pre seba a tým reálne napĺňať únieovým pravom priznané právo na odpočinok, zotavenie a nutnú regeneráciu. Preto súd po zohľadnení všetkých okolností súdeného prípadu priznanú výšku nemajetkovej ujmy považoval za primeranú a spôsobilú zabezpečiť účinné zmiernenie vzniknutej nemajetkovej ujmy a v časti o zaplatenie zvyšných 2 000,- eur žalobu ako nedôvodnú zamietol.

19. Súd na záver dodáva, že nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov uvádzaných stranami sporu (uznesenie NS SR zo dňa 16.11.2011 sp. zn. 6Cdo/145/2011).

20. O nároku na náhradu trov konania žalobcu súd rozhodol podľa ust. § 262 ods. 1 a ust. § 255 ods. 1 C.s.p. t.j. vychádzajúc zo zásady pomeru úspechu vo veci. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu. V takomto prípade nepôjde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Keďže v danom prípade je úspech žalobcu závislý iba od úvahy súdu, súd považoval žalobcu vo veci za úspešného v plnom rozsahu, t.j. v rozsahu 100 % úspešného, avšak iba z prisúdenej sumy, t.j. sumy 2 000,- eur. Preto potom súd rozhodol tak, že priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy.

21. Podľa ust. § 262 ods. 2 C.s.p. o výške priznanej náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

22. Podľa ust. § 232 ods. 3 C.s.p. je žalovaný povinný prisúdenú sumu zaplatiť do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

10C/6/2023

2

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa doručenia jeho písomného vyhotovenia na Okresnom súde Rimavská Sobota, písomne v troch vyhotoveniach.

Podľa § 127 Civilného sporového poriadku, ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis. (ods. 1)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcim konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania.(ods. 2).

Podľa § 365 Civilného sporového poriadku, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (ods. 1).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.(ods. 2)

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.(ods. 3).

Ak si žalovaný dobrovoľne nesplní povinnosť uloženú mu týmto rozhodnutím, má žalobca možnosť domáhať sa svojich nárokov prostredníctvom exekúcie.